Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 58. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 28-го БЕРЕЗНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, MARCH 28, 1956. No. 58. VOL. LXIII.

НАЙВ. СУД ПОТВЕРДЖУЄ КОНСТИТУЦІЙНІСТЬ ЗАКОНУ ПРО ІМУНІТЕТ

БІЛЬШІСТЮ 7-ох ДО 2-ох ГОЛОСІВ НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ВИРІШИВ, ЩО УРЯД МАЄ ПРАВО ЗМУСИТИ ДО ЗІЗНАНЬ, КОЛИ ЙДЕ СПРАВА ПРО ДЕРЖАВНУ БЕЗПЕКУ

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА більшістю 7-ох суддів до 2-ох підтвердив конституційність закону про імунітет із 1954 року. Цей закон уповажнює уряд змусити свідка зізнавати в справах державної безпеки, коли тому свідкові забезпечиться некаральність за той злочин, який він виявить у своєму зізнанні. Це був перший випадок, коли Найвищий Суд ЗДА мав вирішити подібний випадок. Найвищий Суд вирішував цю справу в зв'язку з засудженням бувшого урядовця департаменту скарбу Людвіґа Ульмана. Ульман не хотів зізнавати в суді в Ню Йорку, покликуючися на П'яту Поправку до Конституції, яка дозволяє свідкові не зізнавати тоді, коли він своїм зізнанням може сам себе оскаржити. Суддя в Ню Йорку Едвард Вайнфелд засудив Ульмана до шестимісячної кари тюрми за образу суду. Ульман відкликався до Найвищого Суду ЗДА, і той вирішив, що ,згідно з законом про і м у н і т е т (некаральність) свідків із 1954 року, свідок мусить зізнавати, бо йому не грозить небезпека бути засудженим, хоч би він зізнавав в свою некористь, бо закон про імунітет забезпечує його проти кари. Адвокат Ульмана боронить свого клієнта тим, що хоч федеральний суд звільнить від вини його клієнта, то немає певности, чи стейтовий суд не буде його судити за провину, до якої він признався в федеральному суді. Адвокат оскарженого твердить, що Конґрес не має права ухвалювати такі закони, які звільняли б людей від кари за провини. Та представник більшости суддів Фелікс Франкфуртер відкинув твердження адвоката, заявляючи, що Конґрес має право ухвалювати подібні закони, коли справа йде про державну безпеку. Суддя Франкфуртер казав, що Конґрес, має право обмежити державну владу, коли йде про те, щоб скріпити в іншому напрямку цю владу в справах державної безпеки. Судді Вілям Даґлес і Ґуґо Л. Блек голосували проти рішення Найвищого Суду. Суддя Даґлес заявив, що П'ята Поправка до Конституції дозволяє свідкові мовчати, коли проти нього виступає уряд. П'ята Поправка до Конституції стоїть між громадянином і його урядом. Суддя Франкфуртер згадував рішення Найвищого Суду ЗДА з 1893 року в справі Бравна проти Волкера, яким суд дозволив на імунітет. Але суддя Даґлес заявив на це, що те рішення з-перед 60-ох років не є жадною святістю, і тому на нього не можна покликуватися. Бувша комуністична кур'єрка Елізабет Бентлі зізнала, що Ульман був комуністичним шпигуном. Найвищий Суд не погодився з заявами меншости і підтримав конституційність закону про імунітет з 1954 року, затверджуючи тим самим засуд Ульмана Федеральним Судом в Ню Йорку.

14 груп протестують проти зміни системи електорів

Вашинґтон. — 14 крайових організацій вислали до сенатських провідників більшости й меншости протести проти теперішньої зміни системи електорів, які вибирають президента ЗДА. В цьому протесті твердиться, що проєкти в цій справі, які знаходяться в Сенаті, — звернені проти громадянських прав і не зроблять вибору електорів демократичнішими, як про це говорять їхні автори і прихильники. — Відписи цього протесту вислано всім сенаторам. Під протестом підписані, між іншим, такі особи: голова Об'єднання Автомобільних Робітників — Волтер П. Рутер, голова Міжнародної Спілки Електричних Робітників — Джеймс Б. Карі, крайовий голова Американців за Демократичну Акцію — Джозеф Л. Ро; секретар Крайового Товариства для поступу кольорових народів — Рой Вілкінс і голова Крайового Товариства Адвокатів — Ричард Аткінсон.

Траґедія новоприбулої родини

Кемпбелл, Огайо. — Щоденник „Йонґставн Віндікатор" з 14-го березня повідомляє про трагедію новоприбулої родини Лапіцьких. Тиждень тому Йосиф Лапіцький ((50 років) сокирою вбив свою жінку 47-річну Марію, а після того сам повісився в пивниці власного дому, який купив минулого року. Вони обоє працювали і поводилося їм незле, хоч сусіди розповідають, що вони часто сперечалися, мабуть, із-за своїх дітей з попередніх подруж. Марія Лапіцька мала сина від першого чоловіка Філіппа Шульца в Англії, а Йосиф Лапіцький — доньку від першої жінки за залізною заслоною. Цей син має прибути до ЗДА, і вже має на це потрібні документи.

В АМЕРИЦІ

● **Світової слави диригент** оркестри Артуро Т о с к а н і н і відзначив у своєму домі в Бронксі, в Ню Йорку, 89-роковини з дня народження. З маестром був його син Волтер та донька — пані Владіміра Горовіц.

● **У Денвері,** Колорадо, під час пожежі чотироповерхового дому в торговельній дільниці важко попеклися 13 осіб, яких відвезено до шпиталю, а крім того зазнали ушкодження численні пожежники та мешканці.

● **У столиці** нюйоркського стейту Олбані призначено десятичленну комісію, яка має простудіювати проблему недостачі вчителів у публічних школах

● **Журналіст Маріо Кортез** у Сан Ліандро в Каліфорнії, закінчивши писати в редакції статтю, сказав:: „Мушу йти, бо ці черевики мене вбивають". Вийшовши на вулицю, він попав під авто і згинув на місці.

● **Славний англійський диригент** сер Томас Бічем під час гостинних виступів у Канаді диригував оркестрою в Монтреалі і Торонто.

● **У столиці Ґватемалі** під час паради студентів хтось кинув з даху дому дві бомби, якими поранено 24-ох осіб. Десять осіб перебувають в критичному стані. Римокатолицький архиєпископ закликав вірних не брати участи в цій маніфестації, заявляючи, що вона зневажає релігію.

● **В Ню Йорку** трирічний хлопець, бавлячись сірниками спалив п'ятиповерховий дім, і якому жило вісім родин. Згоріли вищі поверхи, а нижчі пожежній сторожі вдалося врятувати.

● **Суд у Клівленді,** Огайо, засудив на тюремне ув'язнення шістьох комуністичних провідників, які змагали до насильної зміни в ЗДА теперішньої форми державного устрою. П'ять засуджених чоловіків дістали по п'ять років тюрми, а одна жінка — три з половиною роки.

● **Багатий фармер** в Портленді, Ореґон, Геррі Голт адоптував у Кореї вісьмох сиріток і тепер їде туди з потрібними документами, вітамінами та антибіотиками, щоб адоптувати для американських родин ще 200 дітей. 150 родин із Каліфорнії виставили потрібні документи для адоптації 200 корейських сиріток.

Президент вітає президента Мехіко і прем'єра Канади

Вайт Солфер Спрінґс, Зах. Вірджінія. — Президент Айзенгавер прийняв спершу окремо, а пізніше разом, президента Мехіко Адольфа Руїза Кортінеса і прем'єра Канади Луїса Ст. Лорана. Це перший раз в історії відбулася зустріч голов двох сусідів ЗДА — президента Мехіко і прем'єра Канади. Президент Айзенгавер був господарем цієї історичної зустрічі. Наради відбуваються неофіційно і без приписів дипломатичного протоколу, тому можна буде в приязній атмосфері обговорити всі сусідські справи, які виринуть на цій конференції. Хоч преса не знає, що буде предметом цих нарад, то гадають, що на них порушать і справи закордонної політики та оборони цього континенту. Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що під час цієї зустрічі можна буде пізнати найближчих сусідів ЗДА, які також зможуть пізнати себе взаємно. Секретар Білого Дому Джеймс П. Гаґерті повідомив пресу, що на першому прийнятті — обіді будуть розмовляти тільки про товариські справи, а дійсні наради почнуться аж у вівторок, 27 березня. Ця конференція має показати світові, що три американські держави—сусіди живуть мирно, хоч і не мають уфортифікованих кордонів.

ЗДА пропонують обмінюватись інформаціями про рух військ

Лондон. — З'єдинені Держави запропонували Совєтському Союзові, щоб на майбутнє кожна держава повідомляла всі інші про проєктовані рухи військ поза границями своєї території. Таке повідомлення зобов'язувало б усіх членів Об'єднаних Націй, які підписали б договір про роззброєння. Метою цієї американської пропозиції — як заявив Гаролд Стассен, речник ЗДА на конференції Підкомісії ОН для справ роззброєння, що радить в Лондоні, є виключити атмосферу страху, яка існує перед можливою несподіваною атакою одної великодержави на другу. Стассен виступив з цією своєю пропозицією на четвертому засіданні названої Підкомісії на теперішній її сесії. Взагалі ж ця Підкомісія відбула вже впродовж останніх два і пів року 72 безплідні засідання. Совєтський делеґат Громико не заявився до цієї останньої американської пропозиції, як і до попередніх трьох американських внесків, зголошених за останній тиждень в Лондоні. Громико чекає на інструкції з Москви. Коли Англія й Франція зголосили великий і загальний плян роззброєння у трьох стадіях, то З'єдинені Держави намагаються своїм теперішнім внесенням переломити „мертвий пункт", на якому застрягли десятирічні дебати Об'єднаних Націй над роззброєнням, і зголошують такі проєкти, які — незалежно від загального роззброєння — почали б відразу впливати на поменшення небезпеки несподіваного наскоку.

Демократи починають домагатися, щоб Труман кандидував знову на президента

Вашингтон. — Провідні демократичні кола починають все більше висловлюватися за тим, щоб притягнути до безпосередньої участи у виборах колишнього президента Гаррі Трумана. Головною причиною такого звороту в поглядах демократів є остання поразки Стівенсона, як теж успіхи не підтримуваного демократичним проводом сенатора Кіфовера. Досі Труман відмовлявся дуже категорично кандидувати, але провідники д е м о к р атичної партії переконані, що він погодиться на номінацію, якщо цього вимагатимуть інтереси і майбутнє Демократичної партії. З другого боку, деякі з демократів побоюються, що Труман вже надто старий на президента, бо йому 72 роки. Головним арґументом за кандидатурою Трумана мало б бути те, що він одинокий міг би протиставитися виборчій кампанії за Айзенгавером й міг би успішно критикувати і поборювати республіканський уряд. Сам Труман досі не висловився щодо можливостей своєї кандидатури в теперішній, не надто корисній для демократів, ситуації.

Ботлер і Голл сперечаються за виборчі проблеми

Филаделфія, Па. — Голови Крайових Демократичного і Республіканського Комітетів Пол М. Ботлер і Лїонард В. Голл, дебатуючи на телевізійній програмі Колумбія Бродкестінґ Систем на тему „Хто виграє в 1956 році", так гостро виступали один проти одного, що модератор цієї авдиції не раз мусів користати зі своїх прав посередника. Голл заявляв, що американці і вільні народи світу люблять Айзенгавера, бо він — найбільший оборонець проти атаки комуністів. Голл твердив, що Айзенгавер є повним президентом і сам полагоджує всі важливі справи. Демократи винні в тому, казав Голл, що фармери ще й далі не мають закону про фармерську програму. Натомість демократичний провідник Ботлер заявляв, що американський нарід потребує „динамічного проводу", і не дасть себе „обдурити гаслом миру та добробуту", про який говорять республіканці. Ми заявимо народові — казав Ботлер, що високі прибутки корпорацій і високі дивіденди від акцій — це наслідки уряду президента Айзенгавера. Голл твердив що демократи не можуть об'єднатися в справі скасування окремих шкіл для кольорових дітей, а Ботлер відповідав, що всі демократи на Крайовій Номінаційній Конвенції будуть за те, щоб усі американці користали з рівних громадянських прав. Обидва голови крайових партійних комітетів запевнили, що їхні партії виграють вибори восени цього року.

Індекс цін на консумпційні товари без змін

Вашингтон. — Статистичне Бюро повідомляє, що індекс цін на консумпційні товари в місяці лютому не змінився і становив 114.6, стільки само, що і в січні цього року, і на 0.3 відсотка більше, як в лютому 1955 року. Цей індекс опрацьовується на основі цін із 1947-1949 років, коли його встановлено на 100. В лютому ціни на харчі дещо зменшилися, але подорожчали інші товари. Індекс цін на харчі становив в лютому 108.8, Найбільш подешевшали яйця, але цю різницю вирівнали ціни на текстилі, які подорожчали. Піднеслися і ціни на газоліну, за направу авт, прання білизни, тоалетові приладдя, лікарську опіку і кіна. Вартість заробітної платні і її висота була така сама, як в місяці січні цього року. Фабричний робітник із трьома членами родини заробляв 71.92 доляра, а самотний — 64.59 доляра. Цей прибуток є на 2.90 доляра більший в порівнянні з лютим 1955 року.

3,000 англійців протестували проти приїзду Хрущова

Лондон. — У промисловому місті Менчестері відбулось зібрання з участю 3,000 осіб, скликане спеціяльно для протесту проти приїзду в найближчому місяці до Англії совєтського прем'єра Булґаніна і його партійного зверхника Хрущова. Головним організатором тієї протестаційної акції був Малколм Муджеридж, редактор журналу „Панч" і колишній московський кореспондент „Менчестер Гардієн-у" в Москві, який тому добре знає Совєтський Союз і його лідерів. Він заявив на тому вічі, що власники всіх великих заль у Лондоні відмовились випозичити йому залю для антикомуністичного віча і що це імовірно сталось під натиском англійського уряду. Булґаніна й Хрущова тавровано на тому публічному вічі, як „запеклих професійних терористів", а запрошення, що його Іден передав формально на минулорічній липневій конференції у Женеві Булґанінові й Хрущову, порівнювано до скандалу, який був би настав, коли б перед вибухом другої світової війни Рузвелт запросив був Гітлера, Ґерінґа і Гімлера до Вашинґтону.

Пакістан відкидає запропоновану совєтську допомогу

Карачі. — Пакістанський уряд поставився відмовно до пропозиції технічно - промислової допомоги, яку зробив йому совєтський уряд — заявив речник пакістанського уряду. Совєти від довшого часу стараються переманити Пакістан від західнього табору, даючи йому різні приманливі пропозиції економічної натури. З цією ціллю на офіційне проголошення Пакістанської Республіки поїхав до столиці Пакістану перший совєтський віце-прем'єр і „спец" від закордонної політики Мікоян на чолі 40-членної совєтської делеґації, а водночас, на прийнятті в пакістанському посольстві в Москві, Молотов зробив пакістанцям пропозицію — збудувати Пакістанові сталеварню, так, як її тепер будують в Індії. Мікоян відбув двогодинну розмову з пакістанським прем'єром Мохаммедом Алі і двома іншими членами пакістанського уряду та відлетів з своїми супутниками уже двома совєтськими літаками до Індії.

В Китаю почався весняний голод

Гонґ Конґ. — В різних областях комуністичного Китаю почався так званий „весняний голод", і голодуючі селяни починають масово пересуватися з области в область, шукаючи праці і харчів. Щоб запобігти цьому голодові комуністичний прем'єр Чу Ен-лай наказав місцевим адміністративним урядам зорганізувати допомогу для голодуючих. Китайські часописи пишуть про цей голод досить стримано, заявляючи тільки, що невелике число селян мусіло покинути свої доми і шукати можливостей прохарчування в інших областях. Комуністичні офіційні чинники скидають вину за виниклий голод на незарадність і недбайливість місцевої адміністрації і її незацікавленість долею населення. Виник весняний голод здебільша в тих областях, де комуністи зорганізували за совєтським зразком колективні, чи так звані кооперативні господарства. Комуністичний уряд, затривожений масовою еміґрацією китайських селян із сколективізованих областей, намагається протидіяти цьому видаванням харчової допомоги і різними адміністраційними заборонами. За повідомленнями з Китаю голодує там багато мільйонів селян, хоч комуністи пишуть, що в загальному ситуація селян в Китаю . . . поправилася.

Викинули політрука університету в Тифлісі

Москва. — Представник компартії в університеті в Тифлісі, якого завданням було стежити за правильним „комуністичним вихованням" студентів, — відкликаний з свого посту з гострою доганою за невдачу. Йому особливо закинули, що він не зумів упоратись з „націоналістичними елементами" серед студентів. Це ще раз потверджує попередні здогади, що демонстрації г р у з инських студентів мали не так просталінський, як радше антимосковський характер. Підготовляючи грунт для масових репресій проти непокірливих грузинських студентів, „Заря Востока" закидає їм занедбування в науці, леґковаження університетських лекцій про марксизм-ленінізм і совєтську політичну економію, та неморальну поведінку. У 4-ох останніх місяцях минулого року, мовляв, студенти „скоротили" собі своєю відсутністю 94,083 викладових годин і то саме головно з ділянки „комуністичного виховання". 176 злочинних випадків зареєстровано за минулий рік, а за два і пів місяця арештовано 41 студента.

ТУНІЗЬКІ ПОМІРКОВАНІ НАЦІОНАЛІСТИ СВЯТКУЮТЬ СВОЮ ПЕРЕМОГУ

Габіб Бурґвіба, провідник тунізького поміркованого національного фронту, під час тріюмфальної маніфестації членів і прихильників фронту, який здобув всіх 98 мандатів до конститууючого зібрання Тунізії. Скрайні націоналісти і їх прихильники — около 7% всього населення — вибори бойкотували

РАДА БЕЗПЕКИ ВІДКЛАЛА НАРАДИ В СПРАВІ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй, яка зійшлась на надзвичайне засідання у понеділок 26 ц. м. на домагання З'єдинених Держав, щоб призадуматись над конкретним внесенням ЗДА у справі теперішньої грізної ситуації на Середньоу Сході, рішила перервати наради до вівтірка, або найдалі середи наступного тижня, себто зараз після латинських Великодніх свят. Це рішення прийшло після того, як совєтський делеґат Соболєв заявив, що він не зможе висловитися до зголошеного американського внесення, поки не вислухає представників заінтересованих сторін, себто Ізраїлю і його арабських сусідів. Совєтський представник повівся так внаслідок акції арабських держав, які настоювали на відложення американського внесення і дебати в Об'єднаних Н а ц і я х над ізраїльсько - арабським конфліктом. Вони заявили теж, що мусять мати час „приготовитись" до свого виступу і тому не зможуть зайняти становища до американського внесення перед наступним тижнем. Хоч представники ЗДА амбасадор Генрі Кебот Лодж мол. і делеґат Австралії д-р Рональд Вокер запротестували проти відкладання дебати, підкресливши, що американський внесок був зголошений вже 21 березня, отож арабські держави мали досить часу приготовитись до своєї відповіді, проте остаточно всі погодились, щоби дебату відложити до початку наступного тижня. Конкретно, уряд ЗДА запропонував, щоби генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд виїхав на загрожений обшир конфлікту між Ізраїлем і арабськими державами і найдалі до одного місяця від дня прийняття резолюції склав звідомлення, яких заходів треба вжити, щоби зреалізувати одностайні постанови Ради Безпеки з 30 березня 1955, 8 березня 1955 і 19 січня 1956 про ґарантії проти постійного порушування перемир'я здовж ізраїльсько-арабського кордону в обширі пустині Ґаза і Галилейського озера. В заяві, яку склав Кебот Лодж, пригадується, що Об'єднані Нації займаються Палестинською проблемою майже безупинно від 2 квітня 1947 року, а від часу підписання ізраїльсько-арабського перемир'я 11 серпня 1949 р., Рада Безпеки займалася цією справою 90 разів. „Ніодна інша справа так уперто не вимагала заходів від Об'єднаних Націй". — Американська заява признає, що успіхом Об'єднаних Націй було те, що не прийшло досі до нової війни в Палестині, проте теперішня тамошня ситуація така грізна, що — мовляв — не можна зволікати з розв'язанням її. Тому, що по суті всі приявні солідаризувалися з американським становищем, то існує переконання, що зголошене внесення буде прийняте з початком наступного тижня.

Совєти погоджуються купити 31 корабель, а 79 хочуть затопити

Вашингтон. — Совєтський амбасадор до ЗДА Георгій Н. Зарубін передав заступникові державного секретаря Робертові Морфі спеціяльну ноту в справі вирівняння претенсій за уділену Совєтам в рямцях т. зв. програми насму і позики допомогу під час другої світової війни. Тоді одержали Совєти виряду і харчів на загальну суму 10,-932.089.000 долярів, в тому 585 воєнних кораблів і суден і 96 торговельних кораблів. В 1953 році Совєти погодилися вже були повернути ЗДА 186 воєнних кораблів, але з цього числа повернули тільки 127, відтягаючи всіма способами віддачу обіцяної решти — 59 кораблів. Тепер у переданій Зарубіним ноті Совєти пропонують затоплення тих 59 кораблів, бо вони, мовляв, вже цілком нездатні до користування. Крім тих 59 Совєти хочуть затопити ще 20 кораблів і закупити 31 корабель із числа кораблів, що їх вони буцімто погоджувалися купити від ЗДА в 1943 році. Щодо решти винайманих кораблів — то вони, як Совєти заявляють, стали непридатними до будь-якого користування ще під час другої світової війни, як непридатні уже навіть до направок. З'єдинені Держави Америки вимагали спершу 2,600.000.000 долярів відшкодування за всю уділену на суму 11 більйонів долярів допомогу, потім знизили її до 800 мільйонів, але Совєти відмовилися і те платити, пропонуючи тільки зворот 240,000,000 долярів. Тепер підвищили Совєти цю суму до 300.000.000 долярів. З одержаних 96 торговельних кораблів Совєти звернули тільки дев'ять і про зворот чи закуп решти не хочуть говорити.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** у латинську Великодню Неділю 1 квітня ц. р. виголосить звернення і передасть благословенство „урбі ет орбі" („місту і світові"). Заінстальовані на велетенському майдані перед собором св. Петра у Римі гучномовці і численні радіовисильні сполучені з Римом, будуть передавати ту церемонію.

● **Хоч уряд Австрії** боровся за право втримувати 53,000 власного війська, проте й досі не прийнято закону про платню добровільцям і не переведено рекрутації. В Австрії тепер усього 6.000 „збройних сил", поліції і прикордонної сторожі, а за рік сподіваються збільшити їх до 30,000. Австрійські соціялісти погоджуються тільки на 9-тимісячний військовий вишкіл для вояків і 15-тимісячний — для технічних частин. У травні цього року відбудуться в Австрії парляментарні вибори.

● **П'єтро Ненні,** лідер італійських лівих соціялістів, один з західньо-европейських політиків, що бачили Сталіна в останні дні його життя, оприлюднив статтю в тижневику „Мондо Операйо", в якій гостро критикує московську тактику проголошування „вчорашньої правди нинішньою помилкою і навпаки" (у зв'язку з „посмертним судом над Сталіним"), але потверджує свою вірність союзові з італійськими комуністами. Ліві італійські соціялісти, — каже Ненні, — ставляться до комунізму, як до „цілости революції", яка відбулася в Совєтах, без уваги на „тактичні помилки" її керівників.

● **В Єгипті і Сирії** проведено в минулу середу перший у тих країнах День Матері, що було поважним переломом у панівній в усьому арабському світі традиції, згідно з якою місце жінки тільки в родинному житті, а зовнішній прояв почувань до жінок - матерів — це сором для чоловіків. По всіх шпиталях Єгипту давали того дня даремну опіку породільницям. У старшинському клюбі в Каїро відбулось прийняття для 700 матерів і жінок єгипетських вояків. У парляментарних виборах, які мають відбутись в липні, єгипетські жінки матимуть активне виборче право.

● **Від 1947 року** виїхало з Тунісії до Ізраїлю 27,500 жидів, а ще 10.000 чекають на виїзд. з чого 6,000 виеміґрують ще цього року. З 200,000 жидів, що мешкають у Марокко, кожного місяця еміґрує до Ізраїлю 3,000—3,500. Північно - африканські жиди еміґрують до Ізраїлю не тільки з остраху перед арабськими погромами (бей Тунісії і султан Марокко урочисто обіцяли їм толеранцію), але й з огляду на щораз гірші для них економічні відносини та з патріотичного сантименту.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіти і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАРАДИ У ВАЙТ СОЛФЕР СПРІНҐС

Конференція представників ЗДА, Канади і Мехіко, яку заініціював президент Айзенгавер і яка почалася в понеділок цього тижня в купелевій місцевості Вайт Солфер Спрінґс у Західній Вірджінії, заслуговує на значно більшу увагу, як такі ж не раз дуже офіційні й урочисті конференції Президента з головами чужоземних країн, що відбувалися останнім часом.

Вага конференції передусім у самому вже факті, що радитимуть представники трьох сусідніх держав, територія яких охоплює майже весь північно-американський континент — 7.628.000 квадратових миль з 210.000.000 населення. Цей велетенський простір, всього на один мільйон квадратових миль менший від СССР, має населення на 19 мільйонів більше як Совєтський Союз. Підкреслює політичну вагу цих нарад ще й участь Канади, територія якої лежить в першій зоні засягу совєтських бомбардувальників і військові бази якої найближчі до життєвих центрів Совєтського Союзу.

Хоч у Вайт Солфер Спрінґс виелімінувані всі церемонії, зв'язані з прибуттям голів чужоземних держав, доконечні в таких випадках у столичному Вашинґтоні, значення цієї конференції північно-американських держав підкреслює не тільки те, що в ній беруть участь, крім президента Айзенгавера, ще прем'єр Канади Луїс Ст. Лоран і президент Мехіко Адольф Руїз Кортінес, але й те, що радитимуть також і керманичі закордонних міністерств всіх трьох держав із штабами найбільш кваліфікованих експертів.

Порядку нарад і тем, які будуть обговорювані у Вайт Солфер Спрінґс, до відома не подано. В повідомленні також підкреслено, що під час цих нарад не будуть устійнені й підписані ніякі пакти чи договори. Відбудеться тільки обмін думками і поглядами, згідно з заявою президента Айзенгавера на останній пресовій конференції, що „північно-американський континент зв'язаний між собою географічно, і тому положені тут держави мають багато спільних проблем". Правдоподібно, будуть заторкнені й обговорені під час нарад також і зовнішньополітичні справи, тим більше, що бере в них участь державний секретар ЗДА Джан Фостер Доллес, який вернувся із своєї політичної подорожі по Азії, і канадійський секретар закордонних справ Лістер Б. Пірсон, якого вважають експертом у совєтських справах і який сам — перший з усіх західніх міністрів закордонних справ від започаткування холодної війни — побував недавно у Совєтському Союзі, де мав можливість не тільки зустрітися з кремлівськими верховодами, але й пізнати з автопсії совєтську дійсність.

Крім спільних оборонних проблем, що займатимуть напевно одно з перших місць у порядку нарад в Вайт Солфер Спрінґс, як теж і справи протидіяння совєтській вже не тільки ідеологічно-політичній, але й економічній аґресії, проводи всіх держав мають ще цілу низку пекучих життьових справ і питань, що їх розв'язка може дати багато для скріплення єдности північно-американського континенту і для посилення їх індустріяльного та мілітарного потенціялу. З цих проблем треба згадати проблему взаємної допомоги в економічному розвитку, справу збуття надміру канадійської сільськогосподарської продукції та мехіканської бавовни і проблему збільшених американських інвестицій в Канаді (де вони зросли вже до 5.7 більйона долярів) і Мехіко, яке потребує куди більше допомоги, як уділювана досі однобільйонова позичка. З другого боку, Канада і Мехіко обстоюватимуть якнайбільшу політично-економічну незалежність у відношенні до ЗДА, щоб виелімінувати заздалегідь можливості тих чи інших виявів незадоволення серед населення своїх країн.

В загальному треба сподіватися, що наради у Вайт Солфер Спрінґс, які проходитимуть в дружній атмосфері неформальної зустрічі (Айзенгавер і Ст. Лоран грають залюбки в ґольфа, і тому матимуть можливість поглибити взаємний контакт також під час дозвілля), спричиняться до сконсолідування й скріплення ролі північно-американських держав, як вирішного фактора в сьогоднішній скомплікованій міжнародній ситуації. Тому за нарадами в Вайт Солфер Спрінґс стежить світ з більшим зацікавленням і увагою, як за іншими не раз цілком офіційними й дуже формальними зустрічами у вашинґтонському Білому Домі.

НОВЕ І СТАРЕ У ПОЛІТИЦІ МОСКВИ

Відповідь на запит: чи можна вірити Москві? — спрощувалось досі переліком кількадесятьох підписаних і зламаних комуністами договорів: щось на 75 міждержавних домовлень із підписами уповноважених совєтських представників дотримано в усій повноті, мабуть, два (!), і то з комуністичним Китаєм. Однак, як сказано — це є спрощена відповідь. Вона не задовольняє тих, які раді б всю ту віроломність записати на рахунок „воюючого комунізму" з початків революції 1917/19 рр. з часів Леніна-Троцького, чи пізнішого панування Сталіна, і готові прийняти теперішню зміну совєтської тактики, як „справжню зміну". Тому багато глибшу, основнішу відповідь подає д-р Ґергардт Німаєр, професор політичних наук в університеті Нотр Даму (Інд.), у своїй книжці п. з. „Розгляд совєтської розумовости", яка появиться в травні ц. р. і широкий зміст якої поданий в останньому числі „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт". Названий професор провів студії над совєтською духовістю, практично стосованою в закордонній політиці, за спонукою Інституту Дослідів Закордонної Політики при Пенсилвенійському університеті, а допомагав йому в цьому ділі — проф. Іван Решетар.

Коли люди в широкому світі, які не пережили й не знають совєтської дійсности та не розуміють ментальности большевицької верхівки, ставлять запит: „чи можна співпрацювати з Совєтами?" — то вони, відповідаючи самі собі „так", покликаються на нібито признаний факт, що тільки з Гітлером і створеним ним режимом була неможлива співпраця, бо Гітлер був психопатом ще поки прийшов до влади, а весь його режим був побудований на філософії ірраціонального містицизму. Зате Сталін, мовляв, при всій своїй брутальності, підступності і кровожадності, не був психопатом, а матеріялістична доктрина комунізму не є ірраціональна. І тому легше аналізувати закордонну політику Кремлю в її окремих етапах і робити ретроспективні підсумки дійсних та уявних змін. Кажучи про те, що стало „нове" в теперішній совєтській політиці, американський професор стверджує:

Новою є ідея, що соціялістичну революцію можна перевести парляментарними способами. Але коли б якийсь нарід противився комуністам в їх парляментарній перемозі, то ця „нова" теорія передбачає насильство супроти непокірливих. І ця „нова" теорія не відступає ні на йоту від концепції пролетарської диктатури після захоплення влади комуністами. Це пригадує „парляментарний" спосіб, з поміччю якого Гітлер дійшов був до влади і потім ту владу використав в Німеччині та в її закордонній політиці. Новістю є заперечення давньої комуністичної доктрини про неминучість воєнного зудару соціялістичного і капіталістичного світів. Але не заперечено науки Леніна, яка наказує приховувати комуністичні аґресивні цілі за заслоною конечности власної оборони. Новістю є заклик до тісної кооперації з соціял-демократами. Але не зревідовано комуністичної доктрини, згідно з якою тільки комуністи є носіями соціялістичної революції, а всі інші роди соціялістів — це опортуністи, і що тому комуністам належить провід в „народному" фронті з соціялістами. Новою є теорія колективного лідерства, але поруч із нею збережено стару доктрину про диктатуру пролетаріяту та про комуністичну партію, як єдиного носія і оборонця пролетарських інтересів. Новими є атаки на західні „аґресивні бльоки", але Совєти, здвигнувши раніше бльок комуністичних держав під своєю військово-політичною контролею, не називають його аґресивним. В теперішньому „новому" запереченні одноособової диктатури в державі замовчується те, що влада Леніна, а потім Сталіна була послідовним наслідком далі зберіганої доктрини, що тільки партія покликана визначати історичні правди, отож совєтський диктатор народжується із спорів між різними версіями, що таке „правда". Іншими словами, в совєтській дійсності, керованій такими доктринами, завжди залишається місце для диктатора...

У висновку вичислення усіх цих „нових" і „старих" совєтських позицій можна ствердити, що „нова" совєтська лінія не є ані радикальним відхиленням від комуністичних доктрин, ані не вносить якихсь цілком нових елементів. У взаєминах із закордонним світом залишається надалі вирішною і керівною давня сумішка емоціональних і матеріяльних чинників, які складаються на те, що і раніше й тепер совєтський уряд стосує методи, небувалі в історії модерної дипломатії. І тому надалі на Заході і на Сході існує цілком інша інтерпретація таких понять, як „демократія", „мир", „воля", „справедливість". Тому надалі дипломатія одних і других говорить двома різними мовами.

„Твереза", „скалькульована" чи „вирахувана", „обережна" й „раціональна" совєтська політика, як її дехто оцінює (без уваги на зміст тієї політики) була і є надзвичайно подібна до німецько-нацистської політики і спирається так само на ірраціональному та емоціональному фанатизмі, з яким ця політика (як колись нацистська) змагає до своєї цілі. Революційний містицизм був у гітлерівців, як був і є він у московських комуністів, прикметною рисою їх релігії. Сліпий і безкритичний послух Гітлерові, який керувався настроями гістерика-психопата, має відповідник у системі сліпого послуху Політбюрові, навіть в добі псевдоколективного проводу, бо це Політбюро має вважатися за непомильне в кожночасній своїй постанові, дармащо ті постанови можуть одна одній суперечити. Завжди залишається відкрите питання, чи люнатик дістається на вершини тоталітарної системи, чи це привілей тоталітарних систем притуплювати здоровий глузд вождів і казати їм керуватись своїми настроями, пристрастями, страхом і захопленням, а не розумовим судом.

У „психологічній війні" з Москвою американська політика вказувала на ворожість до кремлівських володарів збоку жертв їхньої тиранії. Але, — стверджує американський професор, — „ми не вміли ані озброїти совєтські уярмлені народи, ані їх зорганізувати, і робимо далі зовсім мало, щоб послабити совєтський режим розбурханням ненависти невільників режиму..." І в даному випадку — американська політика ступає теж давнім помилковим шляхом.

Любомир О. Ортинський

НІМЕЦЬКО - СЛОВАЦЬКА ДРУЖБА

Минулий тиждень стояв у Мюнхені, коли йде про німецько-сусідські взаємини, під знаком промовистого відзначування 17-річчя від дня проголошення словацької незалежности 14 березня 1939 р. Промовистого, бо під час цього відзначування німецька сторона напівофіційно сформулювала відношення НФР до словацької незалежности, а тим самим зробила вилім у дотеперішній неясній німецькій концепції щодо політики супроти народів Середньої та Східньої Европи.

Словацьке свято незалежности відбулось в готелі „Реґіна" 12 березня ц. р., а влаштував його колишній міністер закордонних справ Словаччини проф. Дурчанський. 17 березня ц. р. конкуренційна група, Словацька Національна Рада, влаштувала своє свято. На цьому місці не збираємося інформувати читача про внутрішні словацькі справи, а обмежимось тільки ствердженням, що взаємне поборювання обидвох цих груп дійшло до взаємовиключування, взаємного іґнорування та очорнювання. Ця нездорова боротьба ставить деколи й інші національні групи, членів спільних міжеміґрантських організацій, перед прикрим положенням вмішуватися у внутрішні словацькі справи, бути безуспішними мировими суддями. Малочисельна група Дурчанського закидає противникам з СНР (до 5 липня 1955 р. СНР очолював Матуш Чернак, кол. словацький посол у Берліні, який згинув на мюнхенській пошті розірваний годинниковою бомбою, пересланою невідомим надавцем), що вони схильні до федерації з чехами. СНР також не щадить закидів в сторону Дурчанського. Ведені з південним темпераментом гомеричні бої не дозволяють скласти вірного образу положення, і тому доводиться цей спір трактувати радше як такий, що почався з персональних розходжень, а до якого з часом дійшли підтасовані „ідеології", програми та різні зовнішні пов'язання й зобов'язання, що в них сторонньому годі розібратися.

Німеччина висловлюється за незалежність Словаччини

На тлі згаданих святкувань ясно зарисувалась німецька політика супроти Словаччини. На святі групи Дурчанського з німецької сторони промовляв представник Ради Судетських Німців і соціялістичний посол до боннського парляменту д-р Ріцер. Ідентичну імпрезу СНР, через кілька днів вшанували своєю присутністю і промовами президент німецького федерального парляменту д-р Ойґен Ґерстенмаєр і федеральний міністер Вальдемар Крафт. Мабуть, не помилимось, коли будемо твердити, що вперше від проголошення суверенности НФР, а то й взагалі після війни, Бонн був заступлений на імпрезі еміґрантів такими репрезентативними представниками. Але різниця між участю німецької політичної „проміненц" на інших еміґрантських святах і на цьому зводиться не тільки до оптики, але й до змісту промов. Міністра Крафта чули ми на вечірній зустрічі під час „Дня української культури в Бонні" навесні м. р. і тепер, на святі словаків. Тоді, в Бонні його промова була незвичайно обережна, коли йшло про її політичний бік. Бо коли навіть було одно місце, яке можна кваліфікувати як позитивне становище до українських визвольних змагань, то було воно так розводнене загальниками і европейськими кличами, що годі його розцінювати як німецьке становище. Цілком інакше говорив Крафт на словацькому святі. Його промову попередив д-р Ґерстенмаєр словами: „Німецький Бундестаґ почуває себе зв'язаним із словаками в їхній боротьбі за незалежність, і на доказ цього я приїхав, щоб скласти Вам привіт. Від уряду це зробить присутній тут мій колеґа Крафт". Цю офіційну декларацію президента парляменту доповнив Крафт у годинному викладі, даючи вислів повної підтримки словаків у їх змаганні до незалежности.

Проти „чехословакізму"

Треба ствердити, що форма зроблених Ґерстенмаєром і Крафтом заяв дозволяє розглядати їх як напівофіційне становище німецького уряду до словацької справи і є першим такого роду становищем німецької політики супроти одної з південно-східніх проблем, що є частиною великого комплексу німецької східньої політики. Це становище ясне. Німці висловлюються за привернення незалежности Словаччині і проти федеративної концепції т. зв. чехословакізму. Ця остання є програмою Комітету Вільної Европи, політичної організації американських приватних кіл, що утримує радіовисильню „Вільна Европа" і спомагає цілий ряд політичних акцій, зокрема чехословацьких, політиків. До незалежности Словаччини програма КВЕ ставиться неґативно, пропаґуючи федерацію чехів і словаків в рамах одної держави, до якої останньо прилучається й Карпатську Україну, що офіційно називається в програмах радіо „Карпатською Руссю". Нещодавно заснована колами КВЕ газета „Глас народа" має „карпаторуску" сторінку, писану спотвореним закарпатським діялектом і друковану латинкою.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лев Шанковський

ІСТОРІЯ ВОСЬМИ ЗВЕРНЕНЬ

(До характеристики большевицьких методів у боротьбі з українським визвольно-революційним рухом)

I.

Дня 11 лютого ц. р. проголошено нове совєтське звернення до українських повстанців і підпільників. Воно було надруковане в рівенській обласній газеті „Червоний прапор" і його передавали через московське радіо. У зверненні закликали „людей, що переховуються", використати „політичне й трудове піднесення" з нагоди XX-го З'їзду комуністичної партії й вийти з криївок та визнати свою „провину" перед „батьківщиною". Факт передачі звернення через московське радіо свідчить, що воно стосується не тільки повстанців і підпільників у Рівенській області, але й поза нею. А втім, подібне звернення проголошено також окремо в Литовській ССР, де як відомо, після закінчення другої світової війни, впродовж багатьох років діяла добре зорганізована й озброєна литовська повстанська армія. Факт звернення до українських і литовських повстанців можна розцінювати як офіційне признання Москви, що активний рух спротиву діє в Україні та в Литві. З цієї причини, останнє звернення було коментоване на сторінках світової преси, як, напр., у „Мюнхенер Меркур", (14 лютого), або в нюйоркській: „Ді Ню Йорк Геральд Трібюн" (16 лютого). В останній газеті, відомий воєнний коментатор п. Анселм Е. Толберт заявив, що фактові існування активного спротиву в країні, відомій зі свого невдоволення комуністичним режимом, американські стратеги приписують велике значення.

В історії Української Повстанської Армії (УПА) та українського визвольно-революційного підпілля большевицькі звернення не є нічим новим. У минулому, такі звернення появлялися до тепер уже не раз і завжди їх метою було спричинити диверсію в рядах українського визвольно-революційного руху. Звернення з 11 лютого ц. р. є восьмим зверненням з черги. Цей факт свідчить, що Москва не приховувала й не приховує існування активного визвольного руху в Україні.

Звичайно, з-поміж усіх чинників, не виключаючи й української еміґрації, найкраще про український визвольно-революційний рух і його формації були і є поінформовані большевики. Ще перед поновною окупацією України в 1943 році, большевики мали певні відомості про цей рух від своїх аґентів, парашутистів і партизанів. Большевики знали, що в роки минулої війни, українське визвольно-революційне підпілля поширилося було по всій Україні і що українська самостійницька державна ідея запустила глибоко свої коріння в народні маси. Розмах української революційної роботи, її всенародність та виразне протиімперіялістичне, протинацистське і протибольшевицьке наставлення могли занепокоїти большевиків. Зокрема непокоїла їх зростаюча збройна революційна сила — УПА, про що свідчить факт, що в район її дії неоднократно висилались большевиками великі партизанські й диверсійні загони, що їх метою була не так боротьба проти німецьких окупантів, як провокаційна диверсія на українському самостійницькому фронті. Большевики мусіли також боятися ідей національного й соціяльного визволення українського народу, зокрема ідеї державної самостійности України, бо ці ідеї вдаряли по большевицькому ладі та по його ідейних і державних основах. Здається, є повна підстава думати, що всі поступки зроблені українському народові в роки минулої війни й завершені введенням Української ССР до Об'єднаних Націй мали джерело в прагненні большевиків ідейно паралізувати український визвольно-революційний рух.

Проте, для нас немає найменшого сумніву, що большевики допустили велику помилку у своїй аналізі українського визвольно-революційного руху, зокрема в аналізі сили його основних формацій: УПА й підпілля ОУН. Большевики не врахували патріотизму, відданости, жертвенности й посвяти бійців УПА та підпілля, їхньої завзятости й героїзму. Їм здавалося, що український визвольно-революційний рух буде можна зліквідувати дуже легко з допомогою масової пропаґандивної брехні та масових збройних акцій, що використовуватимуть перевагу у зброї та техніці. Вони не передбачували жертвенної підтримки широких народних мас для УПА й підпілля і їм здавалося, що ці маси можна буде застрашити кривавим терором і фізичним насильством. Про таке наставлення свідчить уся поведінка большевиків у часі, коли вони, слідом відступаючих німецьких армій верталися в Україну і ставали віч-на-віч „визволених" українців. Тим часом, майбутнє показало, що український визвольно-революційний рух був куди сильніший, як це большевикам гадалось і їм треба було справді напружити всі свої сили, щоб цей рух послабити. Звернення з 11 лютого ц. р. свідчить найкраще, що повністю зліквідувати цей рух большевикам таки не повелося.

УРОЖАЙ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ПІД ЗАГРОЗОЮ

У числі з 16 березня московські „Ізвєстія" признаються, що минулорічна осінь була посушлива і посіви озимої пшениці ввійшли в зиму дуже ослабленими. Кореспондент цієї газети повідомляє з Ставропільщини: „Посіви пшениці у більшості колгоспів цієї області гостро потребують штучного весняного підживлення. Від цього залежатиме доля майбутнього врожаю. Але перевести підживлення неможливо через відсутність мінеральних добрив. З 55,000 тонн мінеральних добрив, що їх потребують колгоспи для цієї цілі, міністерство сільського господарства виписало в першому квартали 6,000 тонн, а одержано з того лише 2,300 тонн. У колгоспах Лібкнехтівського району підживлення треба перевести на 21,500 гектарах, а колгоспи одержали тільки 378 тонн суперфосфату, амоніякової салітри та калійних добрив. Якщо міністерство не забезпечить негайно Ставропільщини мінеральними добривами — немащо сподіватися цього року на врожай".

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) у США

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(16)

ВАСИЛЬ МАТЕ

(В сторіччя з дня його народження)

До 1910 р. малярська творчість Т. Шевченка, зокрема на галицькій Україні була майже невідома. Найбільше відомий був тільки рисунок його родинної хати й декілька автопортретів. Рік 1914 був переломовим у пізнанні Шевченка, як образотворчого мистця. В 1911 р. (в 50-ті роковини смерти Шевченка) появилася в Петербурзі перша частина альбому „Малюнки Т. Шевченка", заходом Петербурзького Товариства ім. Шевченка, як початковий випуск цієї ширше запланованої праці. Друга частина цього видання вийшла в 1914 р. для відзначення 100-річчя з дня народин поета. Обі частини обіймають 60 картонів великого формату з 75 репродукціями малярських творів Шевченка.

В тому самому 1914 році появилася друком велика монографія проф. О. Новицького „Тарас Шевченко як маляр", видана в „Збірниках історично-філософічної Секції НТШ" у Львові. Ця праця обіймала 172 ст. друку й 130 ілюстрацій. О. Новицький подав уже тоді список усіх, відомих під ту пору малярських творів Шевченка в сумі 651, під час, коли сьогодні є зареєстрованих понад 1000 картин і рисунків поета.

Слід згадати ще про статтю, поміщену у львівському часописі „Ілюстрована Україна" (1914 р.), автором якої був Іван Крип'якевич. Ця стаття причинилася у великій мірі до спопуляризування малярських творів Шевченка серед галицького громадянства. Підставою ілюстраційного матеріялу, який автор подав, була перша частина згаданого альбому „Малюнки Тараса Шевченка" петербурзького видання з 1911 р.

Мені невідомо, яким накладом появився альбом „Малюнки Тараса Шевченка", ні тим менше, скільки примірників цього видання спровадили галицькі українські книгарні для розпродажу, але можна думати, що розмірно небагато примірників попало туди. Ця публікація належала здавна до бібліографічних рідкостей. Та немає сумніву, що деяку кількість того цінного альбому, зокрема його другої частини, як також книжку Ол. Новицького „Тарас Шевченко як маляр", можна було перевезти до Львова щойно після 1917 р., бо війна в 1914 р. припинила своєчасну доставу обох видань до столиці галицької України. Врешті революція в Росії не дозволила „Петербурзькому Товариству ім. Шевченка" здійснити його плян видання дальших випусків „Малюнків".

Але й ці дві частини „Малюнків", що появилися в 1911 і 1914 рр., мають для нас наскрізь винятково вартість. Насамперед тому, що видавці доклали всіх зусиль, щоб опублікувати малярські праці Шевченка в можливо досконалому вигляді та вжили всіх технічних заходів, щоб це видання заспокоїло навіть найвибагливіші вимоги дослідників і знавців. І сьогодні, коли наближаємося вже до пів століття від появи обох частин згаданого альбому, мусимо ствердити, що всі пізніші публікації, аж до останньої великої монографії „Шевченко-художник", виданої накладом „Державного Видавництва художньої літератури" в Києві 1954 р., не можуть рівнятися з високими технічними осягами „Малюнків Тараса Шевченка" з рр. 1911 і 1914.

Альбом Петербурзького Товариства ім. Шевченка заслуговує на спеціяльну згадку ще й тому, що співучасть у цьому виданні приймали два визначні мистці, народжені в тому самому часі, отже рівно перед сторіччям, а були це Опанас Сластіон і проф. Василь Мате. Про життя і заслуги О. Сластіона друкується стаття його сина Юрія в нашому цьогорічному збірнику „Шевченко", мені залишається ще відзначити пам'ять В. Мате.

Альбом „Малюнки Тараса Шевченка" появився — як читаємо на його заголовному листі — „за артистичним доглядом проф. В. В. Мате", та зі вступною статтею Опанаса Сластіона.

Нас цікавить головним чином питання, що спонукало В. Мате, визначного ґравера, тогочасного професора Академії Мистецтв у Петербурзі, прийняти участь у виданні малярських творів Шевченка. На це дає нам відповідь Олександр Лотоцький („Сторінки минулого" ч. 3, Український Науковий Інститут, Варшава 1932). Передовсім сама Академія Мистецтв у Петербурзі вшанувала поета, як свого колишнього вихованця і як академіка ґравірування, в сторіччя його народження. То ж коли наближався ювілейний рік 1914, в Академії влаштовано виставку малярських творів Шевченка, далі — в кімнаті, де була його майстерня, відкрито пропам'ятну мармурову плиту з відповідним написом, а в академічній церкві відправлено панахиду за спокій його душі. Після цієї офіційної частини святкувань відбулися збори, на яких голова Товариства ім. Шевченка М. М. Ковалевський виголосив промову, а проф. Мате виступив із рефератом про Шевченка, як графіка. Також сам провід у влаштуванні цього ювілейного свята був у руках В. Мате. Доповненням акту пошани для поета збоку проф. Мате, була його тісна співпраця у виданні малюнків Шевченка та виконання його портрету в прегарній графічній техніці. Можна думати, що проф. Мате перебрав теж нагляд над підбором ілюстраційного матеріялу та виготовленням кліш, виконаних справді зразково.

Я ПОЛЮБИЛА САМОТУ...

Я полюбила самоту.
В хвилинах соняшної тиші
Душа п'є радість молоду
І серце відчува гостріше.

Лиш я та степ, та неба синь,
Та подих трав, життям налитих,
Якої ж ще тоді краси,
Коли так свіжо пахнуть квіти,
Коли таємна й золота
В краї незнані далеч кличе,
А вітер спогадом літа
І заціловує обличчя,
Коли сміється юний день,
Такий ясний, такий блакитний!

Землею радість світла йде —
І в самоті я не самітна.

ІР. НАРІЖНА

Д-р Осип Берест

ЧИ КОНЕЧНО ЗАВЧАСНО ВМИРАТИ?

Кожного року вмирає в Америці 800,000 осіб з причини серцевих недуг, що становить 50% усіх смертних припадків. З цього числа половина, себто 400,000 осіб, вмирає нагло з причини серцевої ангіни. (Ангіна пекторіс). Стверджено, що від серцевих недуг у ЗДА вмирає щороку більше людей, як від пістряка (рака) і від нещасливих випадків. Але не тільки в Америці зростає смертність від серцевих недуг. Лікарі і широкий загал в европейських країнах схвильовані також численними випадками наглої смерти особливо в рядах умових працівників (вчені, політики, купці, промисловці). Звідси назва серцевої ангіни: „хвороба менеджерів".

Серцева ангіна не є серцевою недугою в стислому значенню. Вона є лише останньою ланкою, лише завершенням цілого ряду факторів. Як доказали патологи, серцева ангіна враз із серцевим інфрактом — недуга не нова. Стверджено, що єгипетський фараон Мернептаг помер 3,000 років тому з цієї недуги. Від того часу аж до початку 20 ст. лікарі вважали серцеві недуги за фатум, якого ніяк не можна оминути. Щойно розвиток медицини в останніх роках з новими методами діягностики (електрокардіограф) кинув зовсім нове світло на патологію і способи лікування та запобігання недуг серця.

Згідно з сьогоднішніми поглядами, механізм серцевої ангіни та серцевого інфракту, як комплікація, є такий: В наслідок наглого скорчення кровоносних судин серцевого м'яза, повстає в них зціп (інфракт, тромбоза), що спиняє в даному місці кровобіг. В такому разі відповідна частина серцевого м'яза не одержує потрібної для своєї функції крови і завмирає.

Але ми не знаємо чому в одних випадках настає скорч серцевих судин без творення інфракту чи тромбози (т. зв. нервова форма серцевої ангіни), а в інших випадках — зціп. Безперечно, не маловажну ролю відіграють тут попередні патологічні зміни в стінках кровоносних судин, передусім їх звапнення, високий тиск крови та ін. Як відомо, звапнення кровоносних судин та високий тиск крови виступають особливо у товстих осіб, серед яких випадки наглої смерти від серцевої ангіни особливо часті. Отже, американські вчені поставили тезу, що причиною збільшення числа серцевих недуг в Америці є забагата на товщ (молоко, масло) віджива.

Фізіолог Кейс наводить такий приклад: поки жиди жили над Еменом, доти вони не хворіли на серце; після переселення до Ізраїлю, де вони споживали більше товщу, серед них появились серцеві недуги. Але противники цієї теорії наводять факт, що ескімоси, які відживляються головно товщем китів, рідко хворіють на серцеву ангіну. Як воно не було б, правдою є, що склероза кровоносних судин, високий тиск крови, серцева ангіна та інфракти (зціпи) виступають частіше у товстих людей.

Серцева ангіна частіша у народів з високим добробутом (Америка, Англія, Швеція, Данія), ніж серед бідного населення Італії, Китаю, Африки, Японії. Треба сказати, що в Европі під час першої та другої світової війни, не зважаючи на воєнні страхіття, випадки наглої смерти від серцевих недуг не були часті. Щойно після війни, разом із зростанням добробуту, зростало число серцевих захворінь.

В останніх часах учені займаються особливо пильно досліджуванням складу крови, щоб знайти причину творення серцевих зціпів і ствердити, хто є загрожений недугою серця. Але усі ці досліди досі не дали ніяких практичних вислідів.

Спитаймо тепер, що ми знаємо певного про серцеву ангіну? На підставі статистики, славний спеціяліст серцевих недуг д-р Вайт стверджує, що: 1) число випадків серцевої ангіни в Америці зростає поспішно; 2) на серцеві недуги хворіють не лише люди старші, але також особи, починаючи від 30 років; 3) захворіння частіші у старших чоловіків як у жінок; 4) спадковість і раса відграють також певну ролю.

Давніше вже подавали лікарі, як причину серцевої ангіни: 1) тяжку фізичну працю, що спричиняє переріст серцевого м'яза; 2. надуживання товщу; 3) споживання кави, алькоголю, куріння; 4) психічні зворушення (нервова праця, журба і т. п.). До цих причин модерна медицина додає: 5) інфекційні недуги, напр. ревматизм, та невідповідне застосування антібіотиків; 6) недостатній відпочинок після праці, особливо брак руху на свіжому повітрі.

Треба сказати, що на американському континенті „хвороба менеджерів" не нова поява. Прентіс Мальфорд (1834 1891) американський журналіст, психолог і філософ вже 50 років тому вказував у своїх творах на три головні причини різних недуг, а зокрема серця: поспіх, страх і ненависть, що випливає зі страху. Малфорд подає відразу рецепту: на поспіх — щоденне відпруження, на страх і ненависть — духове зрівноваження.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Твін Ситі, Мінн.

Корисна праця

Дня 17-го березня ц. р. влаштував місцевий 15-ий Відділ Українського Золотого Хреста в Твінсіті, (Ст. Пол, Мінеаполіс) „Вечір розваги і гумору".

Життя кожної людини, а тимсамим і громади не може бути виповнене лише поважною щоденною працею, а в вільних хвилинах виключно діловими громадськими, чи політичними справами, всі потребують розваги і розривки, під час якої людина відпочиває та набирає сил до дальшої праці будня. Шукаючи розваги по чужинецьких концертах, театрах, чи кінах, мило було побувати на такому „веселому вечорі", веденому у своїй рідній мові. Це вже не перший раз, мабуть, що наш Відділ УЗХ дає такий вечір. Користь з них не тільки та, що попри безлічі всякого роду поважних імпрез, академій, історичних річниць, панахид і т. п. вони вводять різноманітність у життя громади, але й та, що дохід із них УЗХ призначує на залишенців в Европі. Невтомною працею над приготуванням різних імпрез членкині Українського Золотого Хреста стараються зібрати гроші на допомогу залишенцям, це є тим, що в недостатках і душевному пригнобленні очікують від нас моральної і матеріяльної допомоги.

Зі вступного слова голови Відділу УЗХ п-ні Дарії Янович громадянство почуло такі цифри: від початку свого заіснування, це є від 1951-го року, місцевий Відділ УЗХ переслав залишенцям в Европі, роздав місцевим потребуючим громадянам, церквам, чи школам суму $3,278.87, 1,032 фунти одягу і 100 керпакетів. Не мала це допомога невеликої нашої громади! Само ж діло гідне відповідної оцінки і наслідування. Велика лише шкода, що не всі добачують цю корисну працю, бо заля могла бути ще більш заповнена. І програма була гарна!

Панна Оксана Вікул гарно виведеними танками, п. Мілена Ґрінвальдт і панна Женя Берецька поважними і веселими піснями при супроводі фортепіяну (п-ні А. Дісперова), п. Борис Ґрінвальдт веселою рецитацією та панна Віра Канюка своєю грою на акордеоні виповнили добре зложену програму. На закінчення публіка весело сміялася, приглядаючися скечові виведеному режисером Б. Ґрінвальдтом з п. А. Кусенком, панею І. Денисюк і п. П. Шайдою дієвими особами. Кожну точку програми заповідала з гумором пані Євгенія Коцюба, вплітаючи веселі жарти, які були влучною сатирою на наше щоденне життя і діяння наших організацій.

Весело і приємно минув вечір, а присутні мали ще й це вдоволення, що весь дохід того вечора буде пересланий до Европи на допомогу нашим залишенцям.

Н. Ч.

Бофало, Н. Й.

Шевченкові Роковини

Святкування Шевченкових роковин почалося в нашому місті в неділю 11 березня. Того дня наші радіопрограми передали короткі передачі присвячені цим роковинам, а вечором музично-драматичний гурток при церкві св. Івана Хрестителя на Блек-Рак, під мистецьким проводом п. А. Антонишина, дав виставку „Назара Стодолі" з вечорницями П. Ніщинського. Барвисті народні строї, гарна обстановка сцени та, на загал, добра гра акторів творили зіграну цілість. Солісти, хор і бравурні танки у „Вечорницях" оживили виставку і надали їй мистецької закраски. На жаль, не можна цього сказати про оркестру, яку складено для цієї виставки, але її належно не підготовили. Треба також занехати старі аматорські звички „шаржувати" виставку надмірним питтям горілки (і з чарок і з пляшки), бо цим мимоволі представляємо козаків як налогових п'яниць. Те, що було колись звичкою наших гуртків, належить вже до минулого.

В неділю 18 березня, комітет з представників усіх наших товариств і організацій, об'єднаних при відділі УККА, влаштував у великій кімнаті дому „Дніпро", виставку творів Шевченка та творів про Шевченка. На столах були розложені „Кобзарі" різних видань та переклади деяких творів Шевченка на чужі мови, два видання „Гайдамаків", ілюстрованих Сластіоном, твори про Шевченка, музичні твори до слів Шевченка та велика збірка часописів і журналів із статтями про Шевченка. Окремий стіл займали твори Шевченка, випозичені з місцевої публічної бібліотеки. Столи були прикрашені килимами і вишивками та квітами. Виставку, яка була відкрита від год. 12 вполудне до 9-ої ввечорі, відвідало досить поважне число громадян, в тому трохи гостей неукраїнців. Гостей опроваджували і давали пояснення пластунки в одностроях. Усі експонати були зібрані між місцевими громадянами.

Цього ж дня ввечорі відбувся святковий концерт в залі „Дніпра", на якому виступили три місцеві хори (УККА, СУМА і Боян з Блек-Рак) зі своїми точками програми. Заповіт (муз. Стеценка) відспівали злучені хори разом і дитячий хор парафіяльної школи. Хористи різного віку, в гарних народних вбраннях, давали хоч зовнішній образ об'єднаних усіх прошарків нашої громади, яка віддавала шану тіням великого Пророка. Молодий декляматор З. Боринець віддав дуже вдачно думки поета у Пролозі до „Неофітів", даючи цим надію, що з нього виробиться непересічний декляматор. Гарно опрацьовану промову про велич Шевченкового генія виголосив д-р К. Годованець, запрошений на це свято. Коротку доповідь про Шевченка виголосив в англійській мові п. В. Чопик.

Сценічну картину „Кобзар серед пастушків" виконали члени місцевого осередку Юного СУМА. Дитячі співи, деклямації Шевченкових віршів, гра на бандурі і спів кобзаря (п. С. Малюца) дали гарний, природний вияв пам'яті дітей про Шевченка.

Хорами проводили: д-р Р. Ставничий (хор УККА), п. І. Грицковян (хор Боян) і п. А. Мороз (хор СУМА). Фортепіяновий супровід хорам був у руках проф. В. Безкоровайного і пані Т. Депутат. Мистецьке оформлення виставки і сцени виконав п. М. Борачок. Боффалівська громада своєю численною участю віддала поклін тіням великого Пророка.

О. З.

Шикаґо, Ілл.

Дальший крок вперед

Щораз частіше появляються на сторінках газет статті наших господарників, які стараються виказати читачам, що одним з важливих завдань нової імікрації є господарська розбудова. Безперечно, це відноситься і до старої імікрації, хоч вона вложила вже свою частку в цю ділянку багатогранного життя української етнічної групи в Америці. Ми могли б вичислити цілий ряд більших і менших підприємств, яких власниками є українці. Та для кожного господарника є ясним, що, приступаючи до акції господарської розбудови, належить в першій мірі звернути увагу на організацію фінансових інституцій. На жаль, в тому напрямі зроблено досі дуже мало. Ні в одному осередку скупчення нашої імікрації немає банку, який був би в наших руках, а на цілому просторі ЗДА існує одна чи дві позичково - кредитових інституцій вищого ступня. В добро новій імікрації треба записати, що вона скоро взялася до організації кредитівок нижчого ступня. Цілий ряд таких інституцій існує в різних місцевостях.

Найстаршою з них є „Самопоміч" в Шикаґо. Основана вона ще в 1951-ому році гуртом кооператорів з бл. п. інж. Іллею Сем'янчуком на чолі. Важкі перепони в перших кроках (а було їх чимало і то здебільш зі сторони „своїх") були поконані незламною волею її основників. Рік за роком кредитівка зростала і на день своїх шостих загальних зборів (які відбулися 29 січня) її білянсова сума дійшла до 646,000 долярів. Від 1952 року вклади зросли п'ятикратно і виносять тепер 622,000 дол. За всі роки кооператива платила високе опроцентовання вкладчикам (3%), а своєю кредитовою політикою давала найкращу забезпеку за вложені капітали. Число членів зросло також поважно, бо коли при кінці 1952 року було 251 член, то в 1955 — 1102 особи були членами кредитівки, репрезентуючи собою 849 родин і 43 установи. Не одному стала в пригоді „Самопоміч" при уділенні кредиту. Білянсова сума позичок виносить 429,000 дол. Та це не віддзеркалює цілої кредитової діяльности, бо щойно докладний звіт кредитової комісії виказав, скільки членів користало впродовж усіх років з кредиту в „Самопомочі".

Досі вислід праці був додатній. Не враховуючи виплачених відсотків від вкладів, зібрано на рахунках резерв і запасних фондів майже 10,000 долярів. При тому кредитівка дає стале зайняття двом особам, а також зложила на неодну ціль свій даток. В останнім часі члени дирекції вирішили передати на Науковий Осередок в Сарселі і на Українську Енциклопедію суму 800 дол., вчинок заслуговує на наслідування.

Загальні збори відбулися при участі 90 осіб, які вислухали річевих звітів дирекції і контрольної комісії, прийняли до відома річне замкнення і уділили абсолюторію уступаючим органам. На новий рік до Дирекції входять: інж. Антін Артимович, президент, пп. Роман Мицик, Степан Скробач, Омелян Плешкевич, Павло Бабяк, Ярослав Войнаровський і Зенон Шведак. Кредитова Комісія залишилася в дотеперішньому складі (пп. Володимир Попадюк, Ілля Мула і Орест Городиський), а до Контрольної Комісії вибрано: пп. Михайла Семковича, Дмитра Німиловича і Семена Пасіку. Треба побажати керівним органам кооперативи дальшого розвою, а також скорого переходу на вищий ступінь „федеральної ощадностево-позичкової спілки".

Т. Л.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ПАРТІЙНИЙ АКТИВ У КИЄВІ НАРАДЖУЄТЬСЯ

12-го березня відбулися в Києві збори партійного активу міста і области. До почесної президії зборів, за сталінським шаблоном, вибрано було „з величезним захопленням" Президію ЦК КПСС. Головну доповідь виголосив секретар київського обласного комітету партії Г. Гришко. Партійний головач підкреслив, що підприємства области занадто повільно перебудовують свою роботу „в світлі постанов 20-го з'їзду КПСС", а в ряді районів зволікають з підготовою до весняної сівби. Зовсім зле, — сказав він, — із насінням кукурудзи, значна частина якого, як виявилось, непридатна до посіву. Секретар Білоцерковського районового комітету партії заявив, що в області бракує машин для збирання кукурудзи. На зборах підкреслювано особливо великі завдання, які стоять перед тваринниками Київської области, що протягом п'ятирічки мусять збільшити продукцію м'яса у 2.6 раза, а молока — в 3.4 раза. На зборах вказувано, що керівники багатьох колгоспів і МТС мало дбають про механізацію робіт, особливо в тваринництві, слабо борються з втратами під час збирання та транспортування збіжжя, буряків і інших продуктів. Учасники зборів „з ентузіязмом" прийняли пропозицію зорганізувати соцзмагання між трудящими Київської і Московської областей .

ЛЕГКОАТЛЕТИ УКРАЇНИ ГОТУЮТЬСЯ ДО СПАРТАКІЯДИ

На спартакіяду народів СССР, що відбудеться в липні—серпні 1956 року, виділено збірну дружину України, до складу якої ввійшли 113 кращих легкоатлетів і 46 легкоатлеток республіки. Серед учасників збірної дружини — майстри і заслужені майстри спорту, чемпіони і рекордсмени СССР і України: Є. Буланчик, П. Денисенко, Н. Коняєва, Д. Барахович, В. Голубничий, В. Чорнобай, В. Компанієць, В. Цибуленко, М. Кузнецова, Г. Сегень, С. Бурдуленко, Ю. Кутенко та ін. Опрацьовано програму змагань з легкої атлетики, в яких виступатимуть спортовці, виділені до складу збірної дружини України. У травні в ряді областей і міст України відбудуться матчові зустрічі легкоатлетів. Крім того, в Києві переведений буде матч з легкої атлетики спортовців п'яти міст України — Києва, Харкова, Львова, Одеси і Дніпропетровська. У травні в Києві має відбутися матчова зустріч п'яти найкращих легкоатлетичних дружин СССР — Москви, Ленінграду, РСФСР, України і Білоруси.

НІМЕЦЬКО - СЛОВАЦЬКА ДРУЖБА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Чехословацьку концепцію поборюють німецькі землягцтва, в першу чергу найсильніша організація судетських німців, що розпоряджають не лише поважними фондами, але і впливами в Бонні. Мабуть, цим впливам треба завдячувати те, що повздержливий відносно „чехословакізму" офіційний Бонн не залишає сумнівів щодо свого неґативного наставлення супроти цієї концепції, а виступи Герстенмаєра й Крафта були першою публічною маніфестацією німецької політичної лінії відносно політики в цьому питанні.

Неясності щодо европейського Сходу

Для українського обсерватора цей приклад цікавий тим, що дає змогу робити деякі припущення щодо дальшого розвитку німецької східньо-европейської концепції. Очевидно було б великим примітивізуванням справи, якби захотіли ми поклинатись на аналогію з словаками і вимагали від німців подібного становища до нашої справи. Словаччина і Україна зовсім різні політичні й економічні величини, і тому наші висновки підуть по цілком іншій лінії. Приклад з німецьким становищем супроти Словаччини, сформульований офіційними особистостями парляменту і уряду, підказує, що в словацькій незалежності Німеччина бачить свій інтерес, що вона хоче мати на своїй південно-східній, стратегічній границі союзну державу, а не потенціяльного „жандарма", якийсь новий „санітарний кордон" реактивованої Малої Антанти. Це зрозуміле, як зрозуміле й те, що два мільйони словаків з уваги на своє геополітичне положення і за ради емансипування себе від чехів мусять шукати сильного патрона своєї незалежности, і що ним може бути Німеччина.

Отже, 17 березня 1956 р. спостерігали ми перший прояв оформленої німецької концепції щодо південно-східнього сусіда. Ця концепція сперта на німецькому інтересі і йде врозріз із заступлюваною, хай і приватними, американськими колами концепцією чехословацької федерації. Це ствердження цікаве тим, що воно ставить під сумнів дотеперішні арґументи деяких німецьких кіл, які на питання, чому німецька сторона не займе ясного становища супроти українських визвольних змагань і української незалежности, відповідають, що Бонн у справах східньоевропейської політики строго слідкує за становищем Вашинґтону і не хоче протиставити своєї власної. Тим часом становище до чехословацької справи заінтересованих американських кол чіткіше (в неґативному сенсі до словацького питання), ніж, скажімо, приватних американських кол з АКВБ до української справи. Бо тоді як АКВБ стало на засаді непередрішенства, КВЕ стоїть твердо на базі передрішенства в некористь словаків. І це ні трохи не перешкоджає німцям з'ясувати своє, протилежне до американців, становище до словацької справи. У випадку української проблеми слідна натомість до перфекції доведена обережність і непрозраджування себе ні одним політичним, хай і напівофіційним словом, що могло б бути розцінюване як позитив.

Одинокий логічний висновок з цього такий, що збереження повного „невтралітету" в питанні української проблеми вважається німцями за вимогу їхнього політичного інтересу. Покищо обмежимось тільки до цього висновку, залишаючи остаточні підсумки щодо формування нового німецько-українського відношення дальшому розвиткові подій.

ОПОВІЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

ДІЛОВИЙ РІК УНФОНДУ ПРОДОВЖЕНО ДО 30-ГО КВІТНЯ Ц. Р.

Рада Директорів Українського Конґресового Комітету, на своєму засіданні 11 березня 1956 р. ухвалила:

Діловий рік 1955-й УНФонду продовжити до 30 квітня ц. р.

Постанову ухвалено з огляду на прохання поодиноких Відділів УККА з місць, які саме тепер закінчують збірку Національного Датку, а також, щоб уможливити всім Громадянам, які ще не вплатили свого Національного Датку, виконати свою повинність.

Повідомляючи про це, Український Конґресовий Комітет звертається з проханням до всіх Відділів УККА — посилити в місяці квітні збирання Н. Датку, а до всіх Громадян — вирівняти свої залеглості за 1955 рік.

Український Конґресовий Комітет.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149, 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю дня 30 березня ц. р., відбудеться на системі „Гай Файдевіті" опера „Аіда" у виконанні солістів Римської Опери та хору і оркестри міляньської „Ля Скаля". Коротке пояснення до опери подасть композитор Ігор Соневицький. Початок о год. 8-ій вечора.

Короткі Вісті

● **Маленков** відвідав в Ліверпулі совєтський вантажний корабель „Правда", який до цього порту привіз совєтські товари. У товаристві Маленкова були: Громико, Малік і коло 25 совєтських та англійських достойників. Вони пройшли поміж вишикуваними рядами залоги „Правди", що складається з 44 осіб, у тому числі трьох жінок.

● **Англійський вояк,** 20-річний Рой Діллон у місті Чілвелл в Англії відповідав перед військовим судом за дезерцію: він дістав був відпустку на три дні, а вернувся за три місяці. Рой Діллон боронився тим, що, мовляв, його молода дружина три місяці тримала його зачиненим у помешканні, аж поки йому вдалося скомунікуватись з матір'ю і попросити її повідомити поліцію, щоб його „визволила": Його засудили на 112 днів арешту.

● **Секретар скарбу** інформує, що федеральна заборгованість зменшилася на 2,202,000,000 долярів і становить тепер 277,200,000,000 долярів. Уряд викупив старі бонди і на їх місце не видав нових бондів.

● **18-річний** Роберт Сіммс Повнджей з Оклагома Сиpoints украв з прилавка в кафетерії „гамбурґер", відкусив і зараз же положив назад. Суддя покарав його на сім долярів. Повнджей оправдувався тим, що йому здавалося, що власник кафетерії — його знайомий.

НАГОРОДЖЕНІ ЗА НАЙКРАЩИЙ СПІВ І ПІСНЮ

Під час останньої роздачі нагород в Голлівуді нагороду Оскара одержали за найкращий спів у фільмі Пол Вебстер (ліворуч) і Семмі Фейн, автор пісні „Любов — це прекрасна річ"

Конґрес має багато праці, але думає про вчасні ферії

Вашингтон. — Цього року обидві палати Конґресу ухвалили мало законопроєктів, але вже тепер думають, щоб роз'їхатися на ферії вже при кінці червня. Представник обох палат заявив, що цьогорічні ферії Конґресу почнуться вже першого липня, найдалі 15 липня, бо Конґрес вирішить тільки найважливіші законопроєкти, а решту залишить нововибраному Конґресові. В четвер мають початися великодні ферії Конґресу, які мають тривати до 9 квітня. Сенат досі полагодив два законопроєкти: про природний газ і фармерську програму. Але законопроєкту про про природний газ президент Айзенгавер не підписав, а законопроєкт Сенату про допомогу фармерам має ще узгіднити окрема спільна конференція, складена з представників обох палат. Палата Репрезентантів досі прийняла тільки законопроєкт про наводнювання околиць ріки Колорадо. Демократи мають клопіт із справою скасування окремих шкіл в південних стейтах, бо в цій проблемі немає згоди між південними і північними демократами, вона готова розколоти Демократичну партію на Номінаційній Крайовій Конференції в серпні в Шикаґо. Майже всі демократичні члени Конґресу підписали Декларацію проти скасування Найвищим Судом ЗДА сеґреґації в школах, проти чого виступають північні демократичні члени Конґресу. Республіканці трохи відотхнули після того, як Айзенгавер погодився ще раз кандидувати, але й вони мають клопіт, як заспокоїти фармерів, які невдоволені з того, що їхні прибутки постійно зменшуються. Конґрес ще на цій сесії мав би ухвалити законопроєкт про допомогу фармерам, про будову публічних шкіл, про будову шляхів і шпиталів, про можливе зменшення прибуткових податків, соціяльне забезпечення, громадянські права, зміну еміґраційного закону та мав би вирішити справу надання права стейтів Гаваям і Алясці. Гадають, що багато з цих законопроєктів не буде вирішених на цій сесії Конґресу, коли Конґресові провідники вже тепер думають про те, щоб ферії почалися вже в липні.

У Тунізії виграли прихильники співпраці з Францією

Туніс. — У недільних виборах, які відбулися на терені Тунізії до її автономного парляменту, велику перемогу осягнула листа так званого Національного фронту, в якому головну ролю грають націоналісти, що виборoли самостійність від Франції, але готові далі співпрацювати з Францією і залишатись у договірному зв'язку з нею. На підрахованих в неділю вічою 120,232 голоси — Національний фронт дістав 118,198 голосів. У Тунізії, що нараховує 3,200,000 населення, активне виборче право мали всі чоловіки від 21 року вгору, себто коло 750,000 виборців. Скрайні націоналісти, які мають свій екзильний осідок в Каїро в Єгипті, аґітували проти виборів і старалися закаламутити їх. Їх гаслом є відкинення всякої співпраці з Францією і викинення з Тунізії всіх французів. Вони віднесли рішучу поразку, бо маса виборців їх не послухала. Несповна півтори тисячі осіб голосували за комуністами.

Хроніка українського життя

В Еспанії

ІРА МАЛАНЮК У МАДРИДІ

Відома українська співачка Іра Маланюк наприкінці січня ц. р. побувала в Мадриді та взяла участь у врочистому відзначенні Моцартівського ювілею, влаштованому музичними колами еспанської столиці. Виступила в кількох концертах Національної оркестри під дирекцією Альберто Ереде й хору Орфеон Донастіярра під управою Хуана Горостіді, виконуючи — поруч солістів Консуельо Рубіо (сопрано), Артуро Серджі (тенор) та Жана Бортер (бас) — контральтові партії в Коронаційній месі „До", К. 317 Моцарта. Мадридська публіка та музична критика високо схвалили ювілейні концерти, особливо відзначуючи вклад солістів.

Громада українських студентів у Мадриді, зорганізована в „Обнові", привітала п. Іру Маланюк з приводу її мистецьких успіхів в Еспанії, передаючи через свого відпоручника китицю квітів. В приміщенні Колеґії Сантіяґо українські студенти, при участі інших членів української колонії та еспанських приятелів, вшанували українську гостю традиційною „копа делі віно еспаньоль". Ділячись своїми враженнями про Еспанію, п. Іра заявила: „А над усе я була заскочена тим, що тут, далеко за Піренеями, зустріла великий гурт українців та зазнала від нього такого спонтанного й дійсно українського вітання".

В Німеччині

СПІВАК Т. ТЕРЕН ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЗДА

Відомий співак Теодор Терен, (Юськів), що прибув минулого року з ЗДА до Німеччини, виїхав в лютім до Італії, а звідтіля поїде незабаром через Францію до ЗДА, де він постійно живе. Під час свого перебування в Европі Теодор Терен виступав на концертах в Мюнхені та Відні, а також в радіоавдиціях.

ІСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. ПОКРОВИ ЗАГРОЖЕНЕ

Українська Автокефальна Православна Церква св. Покрови в Мюнхені за період свого майже одинадцятирічного існування провела велику об'єднуючу ролю серед православних урkраїнців, без різниці місця народження й політичних переконань та притягла до себе також православних з братніх народів Білорусії, Грузії й Козакії.

Церква в перші місяці по закінченні війни в 1945 р. розбудувала своє приміщення в напівзруйнованому тоді будинку на Дахауерштрассе, вклала великі суми в його капітальний ремонт. Стіни церкви оздоблено великими мистецькими образами праці артиста-маляра М. Михалевича.

Та ця церква стоїть тепер напередодні невідомого майбутнього, бо власник будинку на Дахауерштрассе без усяких підстав, мимо точно додержуваних термінів місячних сплат мешканевого чиншу, виповів їй дальше перебування в його будинку, мотивуючи нібито потребою мати це приміщення для іншого призначення.

Українці протестують перед урядовими чинниками, між іншим і в баварському міністерстві освіти й культів проти цього нелюдського вчинку власника дому.

В Італії

СПІВАЧКА АННА ПАТРАЙ

Анна Гатрай народилася у Львові. Як молода дівчина вона виїхала на еміґрацію до Відня, де почала вчитися співу в наддунайській столиці, а пізніше студіювала в Мюнхені в проф. Ляваля в мюнхенській консерваторії.

В 1952 р., завдяки отриманій стипендії Високопреосвященного Кир Івана записалася Ганна Патрай до мистецької школи в Міляно, Італія. Там учілась вона один рік і відтак стала ученицею професора співу Кієза, що належить до визначніших педагогів співу, а його учні займають сьогодні перші місця серед співаків світової слави. В цього професора вчиться Анна Патрай і досьогодні. При тому вже від певного часу виступає вона також прилюдно в різних концертах в Італії. Великий успіх має вона у виконанні сольової партії в італійській мессі (Богослуженні), що її виконує два рази на місяць в різних містах Італії спеціяльна капеля, в склад якої входять 120 хористів і 80 музик.

Виступаючи перед італійською публікою, з виконанням мистецьких творів, в першу чергу італійських, не забуває Анна Патрай і про скарби української пісні, виконуючи їх при кожній нагоді. Треба згадати при тому, що вона, як співачка виступає завжди під своїм власним ім'ям як українська співачка. Правда, при тому не раз їй доводиться дуже багато розказувати про ту Україну, про яку не завжди мають чужинці вірну уяву. Але цим розказуванням робить вона велику прислугу своєму народові. Італійська преса хвалить нашу молоду співачку і передбачає їй славне майбутнє.

Господарські Вісті

ЩОБ ЗМЕНШИТИ ДЕРЖАВНІ ВИДАТКИ — ТРЕБА ЗДІЙСНИТИ ОЩАДНОСТЕВІ ПРОПОЗИЦІЇ ГУВЕРА

Спільна Конґресова Комісія, яка студіює економічний звіт президента Айзенгавера, заявила, що поки Конґрес не почне ухвалювати ощадностеві пропозиції Комісії Герберта Гувера, не можна думати про поважніше зменшення федеральних податків. Бувший президент Герберт Гувер очолював Комісію для Реорганізації Виконної Частини Уряду, і ця комісія запропонувала ощадності в сумі 5,500,000,000 долярів. Спільна Конґресова Комісія погоджується з думкою президента Айзенгавера, що цього року важко думати про зменшення податків. Директор дослідного відділу в Торговельній Палаті ЗДА д-р Емерсон П. Шмідт заявив, що можна б думати про зменшення податків в 1957 році, коли Конґрес здійснить принаймні деякі проєкти Комісії Гувера.

СОВЄТИ КУПУЮТЬ РІЛЬНИЧІ МАШИНИ І НАСІННЯ В ЗДА

Совєти замовили в ЗДА в перших двох місяцях цього року рільничих машин за 1,500,000 долярів і насіння гебридної кукурудзи на суму 1,700,000 долярів. Частина рільничих машин призначена для Румунії, а насіння і решта машин для СССР. Ані рільничі машини ані насіння не знаходяться на списку товарів, яких не вільно вивозити до країн за залізною заслоною. Теперішні совєтські замовлення на рільничі машини і насіння кукурудзи найбільші в порівнянні з замовленнями в багатьох попередніх роках. Їх зробили Совєти після минулорічної поїздки совєтських агрономів по ЗДА. Американські продуценти машин спочатку не радо погоджувалися на совєтські замовлення, бо совєтські агрономи замовляли спочатку тільки по одному або по два моделі найновіших машин, і американці боялися, що Совєти потребують цих моделів тільки на те, щоб в себе їх продукувати. Тепер Совєти замовили більше число цих моделів, і американські промисловці заспокоїлися, але чи Совєти не почнуть в себе продукувати ці машини — цього ніхто не може передбачити.

СПРАВА ПОШТОВИХ ОПЛАТ

Оплати від поштових посилок майже не змінилися від 1932 р., коли в цій країні була велика економічна депресія. Головний поштмайстер Артур Соммерфілд постійно вносить законопроєкт, щоб підвищити на одного цента оплату від листа, але Конґрес не погоджується ухвалити цю підвишку, хоч кожний знає, що від 1932-го року немає ні однієї речі, яка б досі не подорожчала, а вже найбільше подорожчала праця. Поштовий недобір щороку виносить коло 500 мільйонів долярів, і коли б підвищено поштові оплати, то дефіцит зменшився б принаймні на 400 мільйонів, і не становив би навіть 100 мільйонів в найближчому фінансовому році. Та важко вірити в те, щоб в цьому виборчому році відважився Конґрес збільшувати поштові оплати.

● **Італійські ліві соціялісти** під проводом Пієтро Ненні, які досі були вірними й слухняними союзниками комуністів, виступили гостро в партійному часописі „Аванті" проти „посмертного суду над Сталіним", що його роблять большевики в Москві. Італійські соціялісти лають комуністів за таке неповажне видовище.

● **29-річний мадярський** столяр Каролі Ач був 25,000-им іміґрантом, що за законом для втікачів з-поза залізної заслони прибув до ЗДА. З ним прилетіли його дружина і двоє дітей. Цим самим літаком прилетів також польський біґун Ян Мечковський, який 1954 року „вибрав волю" в Швайцарії, де мав бігти в змагу на 10,000 метрів.

● **Бразилійський уряд** скасував візи на в'їзд до тієї країни для осіб з американських країн, якщо вони думають перебувати в Бразилії не більше як 30-ох днів і мають туристичну карту, пашпорт і посвідку про щеплення проти віспи.

● **Юджина Гуссенса,** славетного англійського диригента покарано на $223 за перепачковування до Австралії... порнографічної літератури й образків. Його адвокат заявив, що славний музика — збожеволів. Юджина Гуссенса, на його „власну просьбу", звільнено від обов'язків професора державної консерваторії і відкликано концерти, що він мав диригувати ними в Австралії.

Посмертні Згадки

КОНСТАНТИН ЯЦЕНТИН, довголітній член Відд. 490 У. Н. Союзу, помер по довгій недузі дня 18-го березня 1956 р. в 67-ім році життя. Покійний походив з села Чернів, пов. Рогатин, Галичина. Прибув до Америки в 1906 році і осів в Нюарку. Був основателем Першої Укр. Презвітерської Парафії. Оставив у смутку дружину Марію, двох синів і три доні. Похорон відбувся дня 22-го березня з Презвітерської Церкви в Маєрсвіл, Н. Дж. — В. Н. П.!

ХРИСТИНА ЗАБОРСЬКА, членка Б-ва св. Юрія Відд. 160 УНСоюзу в Джемейка, Н. Й., померла по короткій недузі в 62 році життя 11-го березня 1956 р. в Мінеоля, Л. Ай. Покійна родилась в селі Вербиця, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишила в смутку дочку Гелену, зятя Френка, дві внуки і сестру Марію. Тлінні останки похоронено на St. Johns Cemetery.—В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 3640. Викликає до бою.

Якщо мавпи були здивовані влізливістю тармангані, то ще більше здивувалась настрашена дівчина, приглядаючись із дерева.

Вона була прив'язана до тварин під час відважної втечі з села людоїдів, але вилізла на своє схоронище, поки її не викрили.

Настрашена, вона чула, як напівгола біла людина ричала і гавкала на тварин, а потім вдарила себе в могутні груди і викликала на двобій мавп'ячого самця.